

**НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ**

Кафедра економіки повітряного транспорту

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
СТУДЕНТІВ З ОПАНУВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ
з дисципліни «Конкурентоспроможність підприємства»**

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність: 051 «Економіка»

Освітньо-професійні програма: «Економічна кібернетика»

«Міжнародна економіка»

«Економіка підприємства»

Укладач: д.е.н., проф. Ареф'єва О.В.

Конспект лекцій розглянутий та схвалений
на засіданні кафедри

Протокол №19 від «03» вересня 2018 р.

Завідувач кафедри _____ Ареф'єва О.В.

Тема №1.1: Введення в дисципліну «Конкурентоспроможність підприємства»

Питання (завдання) для самостійної роботи

1. Предмет, мета, база та завдання дисципліни і курсу «Конкурентоспроможність підприємства».
2. Компетентності студента за результатами вивчення курсу «Конкурентоспроможність підприємства»
3. Методична база управління конкурентоспроможністю підприємства.

Література

1. Борисенко З.М. Основи конкурентної політики: Підручник. - К.: Таксон, 2004. – 704 с.
2. Должанський І.З., Загорна Т.О. Конкурентоспроможність підприємства: Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.
3. Кобиляцький Л.С. Управління конкурентоспроможністю: Навчальний посібник. – К.: Зовнішня торгівля, 2003. – 304с.
4. Кузмін О. Є. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства (організації): Навч. посіб. / О. Є. Кузьмін, Н. І. Горбаль – Львів : Вид. Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2004. – 188с.

Методичні рекомендації

Навчальна дисципліна «Конкурентоспроможність підприємства». Предмет курсу "Конкурентоспроможність підприємства". Мета викладання курсу. База дисципліни. Завдання, які мають бути вирішені у процесі вивчення дисципліни, Компетентності студента. Головне завдання курсу. Методологія курсу. Поняття конкуренції, як головної рушійної сили еволюції взаємовідносин суб'єктів. Суть конкурентної боротьби. Ринковий механізм пропозиції і попиту. Вплив конкуренції на економіку підприємства і її результативність. Теоретичні аспекти поняття конкуренції та розкриття її економічної сутності. Конкуренція і конкурентна боротьба. Теоретичні положення про рушійні сили конкурентної боротьби

Питання для самоконтролю

1. Яка сутність навчальної дисципліни та предмету курсу «Конкурентоспроможність підприємства»?
2. Сформулюйте мету викладання курсу.
3. Визначте завдання, які мають бути вирішені у процесі вивчення дисципліни,
4. Обгрунтуйте методологію курсу.
5. Поясніть теоретичні аспекти поняття конкуренції та розкрийте її економічну сутність.

Тема №1.2: Конкуренція, конкурентоспроможність, конкурентні переваги

Питання (завдання) для самостійної роботи

1. Вплив конкуренції на результати діяльності підприємств транспорту.
2. Особливості поведінки підприємств транспорту в умовах конкурентного середовища.
3. Фактори, що впливають на конкурентоспроможність підприємств транспорту.
4. Організаційні заходи, що підвищують рівень конкурентоспроможності підприємств транспорту.

Література

1. Должанський І.З., Загорна Т.О. Конкурентоспроможність підприємства. Навч. Посібник. Київ, 2006. - 381 с.
2. Управління конкурентоспроможністю підприємства. Навч. посібник. КНЕУ Київ, 2006. – 270 с.
3. Фатхутдінов Р.А. Управління конкурентоспроможністю організацій. Підручник. Київ, Кондор, 2009. - 432 с.

Методичні рекомендації

Сутність конкуренції. Сучасні підходи до вивчення конкурентоспроможності. Теорія конкуренції Портера. Методологія створення і реалізації конкурентних переваг на основі теорії цінностей. Сутність конкурентної переваги. Сучасні проблеми визначення конкурентоспроможності. Теорія конкуренції Адама Сміта. Поведінкова, структурна і функціональна конкуренція. Модель чистої конкуренції. Модель монополістичної конкуренції. Модель олігополістичної конкуренції. Модель чистої монополії. Напрямки сучасних досліджень проблем конкуренції. Класифікація конкуренції за ступенем інтенсивності. Цінова та нецінова конкуренція. Форми конкуренції: предметна, функціональна. Методи конкуренції: на основі критерію підвищення якості товару, на основі критерію підвищення якості сервісу товару, на основі зниження ціни, на основі зниження експлуатаційних витрат у споживача, на основі використання всіх конкурентних переваг

Питання для самоконтролю

1. Що таке ринкова конкуренція?
2. Які існують види конкуренції?
3. Охарактеризуйте основні способи суперництва.
4. Чи існувала конкуренція в радянській економіці?
5. Які основні етапи розвитку теорії конкуренції?

Тема №1.3: Конкурентне середовище підприємства

Питання (завдання) для самостійної роботи

1. Основні складові конкурентного середовища
2. Модель «п'яти сил конкуренції» М. Портера та її елементи.
3. Державна політика в сфері регулювання конкуренції
4. Чинники, що впливають на силу конкурентної боротьби.
5. Методи оцінювання інтенсивності конкуренції.
6. Показники концентрації виробництва в галузі
7. Інформаційне забезпечення та структура аналізу діяльності конкурентів.

Література

1. Азоев Г. Л. Конкурентные преимущества фирмы / Г.Л.Азоев, А.Л.Челенков. – М. : ОАО «Типография «Новости», 2000.– 256 с.
2. Ареф'єва О.В. Управління потенціалом розвитку промислових підприємств / О. В. Ареф'єва О. В. Коренков. – К.: ГРОТ, 2004.– 200 с
3. Горбатов В. М. Конкурентоспособность и циклы развития интегрированных структур бизнеса / В. М. Горбатов. – Х. : ИД «ИНЖЭК», 2006. – 592 с.
4. Качалина Л.Н. Конкурентоспособный менеджмент / Л.Н. Качалина. – М. : Изд-во Эксмо, 2006.– 464 с.
5. Портер М. Конкурентная стратегия: Методика анализа отраслей и конкурентов / М. Портер; пер. с англ.– М. : Альбина Бизнес Бук, 2006.– 454 с.

Методичні рекомендації

Конкурентне середовище. Класифікація конкурентного середовища. Модель п'яти сил конкуренції М. Портера. Конкуренція з боку товарів, які виробляють фірми інших галузей, які є заміниками та конкурентні з точки зору ціни. Загроза появи в галузі нових конкурентів. Бар'єри, що перешкоджають входженню в галузь. Економічні можливості та торгові здібності постачальників. Економічні можливості та торгові здібності покупців. Сила впливу різноманітних груп споживачів на інтенсивність конкуренції. Загальні положення методики проведення діагностики галузі за М.Портером. Інтенсивність конкуренції. Фактори посилення конкуренції

Питання для самоконтролю

1. Що являє собою конкурентне середовище підприємства?
2. На аналіз яких складових конкурентного середовища спрямована модель “П'яти сил конкуренції” М.Портера?
3. У яких формах реалізується державна політика в сфері регулювання конкуренції?
4. Які основні рушійні сили ринку звичайно ініціюють зміни умов конкуренції в галузі?
5. Які фактори впливають на інтенсивність суперництва між

підприємствами (силу конкурентної боротьби)?

6. За допомогою яких методик і показників визначається рівень інтенсивності конкуренції на конкретному ринку?

7. За якими критеріями здійснюється типологізація конкурентів?

8. Охарактеризуйте підходи до аналізу конкурентів, виділіть їх переваги та недоліки

9. На яких об'єктах, на думку Майкла Портера, слід концентрувати увагу під час аналізу конкурентів?

10. У якій послідовності виконується аналіз конкурентів за допомогою карти стратегічних груп конкурентів?

Тема №1.4: Конкурентні переваги підприємства

Питання (завдання) для самостійної роботи

1. Сутність ключові чинники успіху: поняття та класифікація.
2. Тактичні та стратегічні чинники конкурентної переваги підприємства.
3. Властивості конкурентних переваг.
4. Порівняльний характер конкурентних переваг.
5. Життєвий цикл конкурентної переваги.
6. Сфери формування та реалізації конкурентних переваг.
7. Концепція «ланцюга створення вартості» та її застосування при реалізації конкурентних переваг.

Література

1. Портер М. Конкурентная стратегия: Методика анализа отраслей и конкурентов / М. Портер; пер. с англ.– М. : Альбина Бизнес Бук, 2006.– 454 с.
2. Попов Е.В. Рыночный потенциал предприятия / Е.В. Попов.– М. : ЗАО «Изд-во «Экономика», 2002.– 560 с
3. Редченко К.І. Стратегічний аналіз у бізнесі: Навч. посіб. / К.І. Редченко. – Львів. : «Новий світ-2002», «Альтаір-2002», 2003.– 272 с.
4. Томпсон А. А. Стратегический менеджмент: Концепции и ситуации для анализа: Пер. с англ. / А. А. Томпсон, А. Дж. Стрикленд.– М.: Вильямс, 2003.– 924 с.

Методичні рекомендації

Ключові фактори успіху. Співвідношення факторів успіху та конкурентного потенціалу підприємства. Класифікація ключових факторів успіху. Зовнішній аспект забезпечення конкурентних переваг: ринкові фактори успіху. Внутрішній аспект забезпечення конкурентних переваг: ключові компетенції. Тактичні та стратегічні чинники конкурентної переваги підприємства. Чинник конкурентної переваги. Ступінь задоволення споживача як головна детермінанта успіху в конкурентній боротьбі. Високий ступінь задоволення або вдоволення. Конкурентна перевага як результат реалізації підприємством ключових факторів успіху. Конкурентна відмінність. Конкурентна вада. Сутність конкурентних переваг. Життєвий цикл конкурентної переваги. Розмір конкурентної переваги. Критерії конкурентних переваг. Зовнішні та внутрішні конкурентні переваги. Сім критеріїв класифікації конкурентних переваг Р.А.Фатхутдінова. Класифікація конкурентних переваг підприємства. Продуктивність, якість, гнучкість та інновації як специфічні стадії еволюції джерел формування конкурентних переваг на протязі ХХ ст. Взаємозв'язок базової стратегії конкуренції та конкурентних переваг.

Питання для самоконтролю

1. Який зміст вкладається у поняття «ключові фактори успіху»?

2. Що є спільного та відмінного між ринковими факторами успіху та ключовими компетенціями?
3. Якими чинниками визначається ступінь задоволення споживача покупкою?
4. Що таке конкурентні переваги підприємства?
5. Якими властивостями характеризуються конкурентні переваги?
6. У чому полягає сутність концепції „Ланцюгу створення вартості”?
7. Якими є основні положення концепції „Стратегічних зон господарювання”?
8. Які різновиди конкурентних переваг виділяються за критерієм «джерела створення та можливість імітації»?
9. Які специфічні стадії еволюції пройшли конкурентні переваги протягом ХХ ст.?
10. У чому проявляється взаємозв'язок базової стратегії конкуренції та конкурентних переваг?

Тема №1.5: Стратегічний підхід до управління конкурентоспроможністю підприємства

Питання (завдання) для самостійної роботи

1. Система конкурентних стратегій підприємства.
2. Сутність поняття «конкурентна стратегія».
3. Найбільш поширені класифікації стратегії ринкової конкуренції.
4. Загальні стратегії конкуренції.
5. Базові стратегії конкуренції.
6. Стратегії конкурентної поведінки підприємства.
7. Ситуаційне проектування конкурентної стратегії.
8. Адаптація стратегії конкуренції до особливостей динаміки ринку.

Література

1. Азоев Г. Л. Конкурентные преимущества фирмы / Г.Л.Азоев, А.Л.Челенков. – М. : ОАО «Типография «Новости», 2000.– 256 с.
2. Ареф'єва О.В. Управління потенціалом розвитку промислових підприємств / О. В. Ареф'єва О. В. Коренков. – К.: ГРОТ, 2004.– 200 с
3. Горбатов В. М. Конкурентоспособность и циклы развития интегрированных структур бизнеса / В. М. Горбатов. – Х. : ИД «ИНЖЭК», 2006. – 592 с.
4. Качалина Л.Н. Конкурентоспособный менеджмент / Л.Н. Качалина. – М. : Изд-во Эксмо, 2006.– 464 с.
5. Портер М. Конкурентная стратегия: Методика анализа отраслей и конкурентов / М. Портер; пер. с англ.– М. : Альбина Бизнес Бук, 2006.– 454 с.

Методичні рекомендації

Конкурентні стратегії. Стратегічні показники, що впливають на вибір стратегії. Система конкурентних стратегій підприємства. Матриця загальних стратегій конкуренції. Характеристика конкурентних стратегій. Стратегія диференціації. Стратегія фокусування. П'ять базових стратегій конкуренції: стратегія лідерства по витратах; стратегія широкої диференціація; стратегія оптимальних витрат; сфокусована стратегія на базі низьких витрат; сфокусована стратегія на базі диференціації продукції. Шість основних типів наступальної стратегії. Мета оборонної стратегії. Шляхи, які дозволяють захистити конкурентну перевагу. Основні цілі вступу підприємств до альянсів. Стратегія забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Складові стратегії забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

Питання для самоконтролю

1. Який зміст вкладається у поняття «конкурентна стратегія»?
2. Що являє собою система конкурентних стратегій та які різновиди стратегій вона охоплює?
3. Що є характерним для кожної з трьох генеричних стратегій

конкуренції М.Портера?

4. Які основні типи наступальної стратегії конкурентної поведінки виділяють сучасні дослідники?

5. В яких формах реалізуються оборонні стратегії конкурентної поведінки?

6. Які складові охоплює стратегія забезпечення конкурентоспроможності підприємства?

7. Якими є базові принципи формування конкурентної стратегії?

8. Який інструментарій використовується у процесі розробки системи конкурентних стратегій?

9. Яким чином здійснюється проектування стратегії конкуренції для підприємств з різним ступенем домінування на ринку?

10. Якими є шляхи та засоби адаптації стратегії конкуренції до особливостей структури конкурентного середовища та динаміки ринку?

Тема №1.6: Конкурентоспроможність товару та методи його оцінювання

Питання (завдання) для самостійної роботи

1. Критерії та чинники конкурентоспроможності товару.
2. Конкурентоспроможність продукції та послуг – основа формування конкурентоспроможності організації.
3. Методи оцінювання конкурентоспроможності продукції.
4. Якість товару (послуг) – основний важіль забезпечення його конкурентоспроможності.
5. Оптимізація співвідношення ціни, якості та обслуговування як основна мета управління конкурентоспроможністю товару.
6. Основні підходи до управління конкурентоспроможністю товару (послуг).

Література

1. Должанський І.З., Загорна Т.О. Конкурентоспроможність підприємства. Навч. Посібник. Київ, 2006. - 381 с.
2. Управління конкурентоспроможністю підприємства. Навч. посібник. КНЕУ Київ, 2006. – 270 с.
3. Фатхутдінов Р.А. Управління конкурентоспроможністю організацій. Підручник. Київ, Кондор, 2009. - 432 с.

Методичні рекомендації

Конкурентоспроможність продукції (послуги), її чинники. Фактори конкурентоспроможності товару на ринку. Критерій конкурентоспроможності товару. Основні критерії конкурентоспроможності товарів. Класифікація чинників конкурентоспроможності. Методичні аспекти оцінки конкурентоспроможності товару. Корисний ефект товару. Споживчі властивості. Сукупні витрати протягом життєвого циклу. Ціни споживання. Методи оцінки конкурентоспроможності товару. Найбільш відомі на сьогодні моделі та методи оцінки конкурентоспроможності продукції можна розділити на дві групи: аналітичні і графічні методи. Графічний метод. Багатокутники конкурентоспроможності. Матричний метод. Процес оцінки рівня конкурентоспроможності товару. Диференціальний, комплексний і змішаний методи оцінки. Етапи оцінки конкурентоспроможності продукції. Якість продукції. Показники якості товару. Рівень якості. Оцінка якості продукції й визначення абсолютного, відносного, перспективного і оптимального її рівня. Групи факторів, що впливають на рівень якості продукції. Кількісна оцінка рівня якості продукції. Методи управління конкурентоспроможністю продукції. Закон конкуренції. Комплексний, функціональний, маркетинговий, інтеграційний та системний підходи. Характерні риси розвитку соціально-економічних систем.

Питання для самоконтролю

1. Що таке конкурентоспроможність товару?
2. Які характеристики товару виступають в якості критеріїв його конкурентоспроможності?
3. Як класифікуються чинники, що визначають конкурентоспроможність товару?
4. Яких принципів слід дотримуватись при оцінці конкурентоспроможності товарів?
5. З яких стадій складається процес оцінки рівня конкурентоспроможності товару?
6. Які методи оцінки конкурентоспроможності виділяються за формою представлення результатів оцінки?
7. У чому полягає сутність методу розрахунку інтегрального показника конкурентоспроможності товару?
8. Якою є основна мета управління конкурентоспроможністю товару за Ф.Котлером?
9. Який сенс вкладається у поняття «якість продукції»?
10. Охарактеризуйте групи факторів, що впливають на рівень якості продукції.
11. Яке місце займає стандартизація у забезпеченні якості і конкурентоспроможності продукції?
12. Якими є основні підходи до управління конкурентоспроможністю товару?
13. У чому полягає сутність комплексного підходу до управління конкурентоспроможністю товару?

Тема №1.7: Система та процес управління конкурентоспроможністю підприємства

Питання (завдання) для самостійної роботи

1. Чинники, що визначають рівень конкурентоспроможності підприємства.
2. Аспекти забезпечення конкурентоспроможності підприємства.
3. Методи оцінювання рівня конкурентоспроможності підприємства.
4. Системно – процесний підхід до управління конкурентоспроможності підприємства.
5. Цикл управління конкурентоспроможністю.

Література

1. Портер М. Конкурентная стратегия: Методика анализа отраслей и конкурентов / М. Портер; пер. с англ.– М. : Альбина Бизнес Бук, 2006.– 454 с.
2. Попов Е.В. Рыночный потенциал предприятия / Е.В. Попов.– М. : ЗАО «Изд-во «Экономика», 2002.– 560 с
3. Редченко К.І. Стратегічний аналіз у бізнесі: Навч. посіб. / К.І. Редченко. – Львів. : «Новий світ-2002», «Альтаір-2002», 2003.– 272 с.
4. Томпсон А. А. Стратегический менеджмент: Концепции и ситуации для анализа: Пер. с англ. / А. А. Томпсон, А. Дж. Стрикленд.– М.: Вильямс, 2003.– 924 с.

Методичні рекомендації

Ознаки конкурентоспроможності підприємства. Класифікація чинників конкурентоспроможності підприємства. Чинники зовнішнього середовища. Залежно від сфери походження чинники, що впливають на конкурентоспроможність, поділяються на науково-технічні, організаційно-економічні, соціальні, екологічні, політичні. Залежно від свого характеру чинники, що впливають на конкурентоспроможність, поділяються на загальні, специфічні та індивідуальні. Залежно від тривалості дії чинники, що впливають на конкурентоспроможність, поділяються на постійні та тимчасові. Залежно від ступеню взаємообумовленості чинники, що впливають на конкурентоспроможність, поділяються на незалежні (первинні) та похідні (вторинні). Залежно від ступеню корисності чинники, що впливають на конкурентоспроможність, поділяються на стимулюючі – чинники, що сприяють підсиленню конкурентних позицій і стимулюють зростання конкурентоспроможності підприємства, та дестимулюючі – чинники, що здійснюють негативний вплив на конкурентні позиції підприємства і стримують процес зростання його конкурентоспроможності. Залежно від ролі чинників у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства вони поділяються на основні та другорядні. Базовими принципами оцінки рівня конкурентоспроможності підприємства

Етапи управління конкурентоспроможністю підприємства. Показники конкурентоспроможність

підприємства. Класифікація методів оцінки конкурентоспроможності підприємства. Критерії та показники конкурентоспроможності підприємства. Метод бенчмаркінга. Етапи бенчмаркінга. Оцінка конкурентоспроможності на основі норми споживчої вартості. Загальний показник конкурентоспроможності. Оцінка конкурентоспроможності на основі розрахунку ринкової частки. Моделі конкурентоспроможності підприємства. Внутрішні конкурентні переваги. Оцінка конкурентоспроможності товару за ціною споживання. Базові критерії та групи показників конкурентоспроможності підприємства. Взаємозв'язок елементів системи управління конкурентоспроможністю підприємства. Методологічна основа управління конкурентоспроможністю підприємства. Принципи управління конкурентоспроможністю. Процес управління конкурентоспроможністю підприємства. Типологія бізнесових організацій.

Питання для самоконтролю

1. Які чинники визначають рівень конкурентоспроможності підприємства?
2. Якими є ключові аспекти забезпечення конкурентоспроможності підприємства?
3. На яких принципах ґрунтується оцінка рівня конкурентоспроможності підприємства? Які етапи охоплює загальний порядок дослідження, оцінки та, в цілому, управління конкурентоспроможністю підприємства?
4. Яким чином класифікуються методи оцінки конкурентоспроможності підприємства за формою представлення результатів оцінки?
5. Які методи входять до групи комплексних методів оцінки конкурентоспроможності підприємства? Якими є переваги та недоліки кожного з них?
6. У чому полягає мета та що є об'єктом управління конкурентоспроможністю підприємства?
7. Які фізичні та юридичні особи можуть виступати суб'єктами управління конкурентоспроможністю підприємства?
8. Реалізацію яких управлінських функцій передбачає управління конкурентоспроможністю підприємства?
9. Які дії включає в себе процес управління конкурентоспроможністю підприємства?
10. Якою є типологія бізнес-організацій за різними ознаками та якими є специфічні особливості забезпечення конкурентоспроможності бізнес-організацій різних типів?

Тема №1.8: Розроблення та забезпечення реалізації програм підвищення конкурентоспроможності

Питання (завдання) для самостійної роботи

1. Концепція розроблення та забезпечення реалізації програм підвищення конкурентоспроможності організації.
2. Програми підвищення продуктивності та якості як складової програм забезпечення конкурентоспроможності підприємства.
3. Основні етапи розроблення програми підвищення конкурентоспроможності. Реалізація програми підвищення конкурентоспроможності та моніторинг її перебігу.
4. Особливості конкурентних відносин в Україні. Перспективи розвитку українських компаній.

Література

1. Борисенко З.М. Основи конкурентної політики: Підручник. - К.: Таксон, 2004. – 704 с.
2. Должанський І.З., Загорна Т.О. Конкурентоспроможність підприємства: Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.
3. Кобиляцький Л.С. Управління конкурентоспроможністю: Навчальний посібник. – К.: Зовнішня торгівля, 2003. – 304с.
4. Кузмін О. Є. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства (організації): Навч. посіб. / О. Є. Кузьмін, Н. І. Горбаль – Львів : Вид. Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2004. – 188с.

Методичні рекомендації

Програма підвищення конкурентоспроможності. Управління програмою підвищення конкурентоспроможності. Принципи управління розробкою та реалізацією програми підвищення конкурентоспроможності. Засоби підвищення конкурентоспроможності підприємства. До основних організаційних форм підвищення конкурентоспроможності. Характеристики найбільш поширених групових форм підвищення конкурентоспроможності. Основними сферами підвищення конкурентоспроможності. Основні способи підвищення конкурентоспроможності. Напрями дій при розробці та виконанні програми підвищення конкурентоспроможності. Зовнішні передумови (формуєть зовнішній контекст, в якому діє підприємство). Внутрішні передумови. Основні елементи забезпечення успіху розробки та реалізації програми підвищення конкурентоспроможності підприємства. Програма підвищення якості. Програми підвищення продуктивності. Етапи розробки програми підвищення конкурентоспроможності. Процеси управління програмою.

Питання для самоконтролю

1. Що являє собою програма підвищення конкурентоспроможності?

2. Які принципи покладаються в основу управління розробкою та реалізацією програми підвищення конкурентоспроможності?
3. Охарактеризуйте основні засоби підвищення конкурентоспроможності підприємства.
4. Якими є найбільш поширені групові форми підвищення конкурентоспроможності?
5. У яких основних сферах здійснюється підвищення конкурентоспроможності на підприємстві.
6. Які загальні дії охоплює процес розробки та реалізації програми підвищення конкурентоспроможності підприємства?
7. Якими є зовнішні та внутрішні передумови, що визначають необхідність розробки програм підвищення конкурентоспроможності?
8. За яких передумов успіх розробки та реалізації програми підвищення конкурентоспроможності підприємства є максимально імовірним?
9. Які стадії охоплює процес розробки програми підвищення конкурентоспроможності?
10. З якими суттєвими ризиками пов'язана реалізація програми підвищення конкурентоспроможності.
11. Охарактеризуйте складові та послідовність контролю програми (проекту) підвищення конкурентоспроможності.
12. У чому полягає специфіка вітчизняного підходу до забезпечення конкурентоспроможності національної економіки?
13. Яким є міжнародний досвід реалізації різноманітних програм, спрямованих на покращення ринкового положення конкретних підприємств, розв'язання їх внутрішніх проблем та формування стійких конкурентних позицій?